

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (osmo vijeće)

20. studenoga 2014.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Carinska unija i zajednička carinska tarifa – Oslobodjenje od carine – Posebno pripremljene životinje za laboratorijsku uporabu – Javna ili privatna ustanova s odobrenjem – Uvoznik čiji su klijenti takve ustanove – Materijali za pakiranje ili spremnici za pakiranje – Kavezi koji služe za prijevoz životinja“

U predmetu C-40/14,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Cour de cassation (Francuska), odlukom od 21. siječnja 2014., koju je Sud zaprimio 27. siječnja 2014., u postupku

Direction générale des douanes et droits indirects,

Chef de l'Agence de poursuites de la Direction nationale du renseignement et des enquêtes douanières,

Direction régionale des douanes et droits indirects de Lyon

protiv

Utopije SARL,

SUD (osmo vijeće),

u sastavu: A. Ó Caoimh, predsjednik vijeća, C. Toader i C. G. Fernlund (izvjestitelj), suci,

nezavisni odvjetnik: M. Wathelet,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Utopiju SARL, M. Le Berre, odvjetnik,
- za francusku vladu, D. Colas i C. Candat, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, A. Caeiros i F. Dintilhac, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez njegovog mišljenja,

* Jezik postupka: francuski

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 60. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 918/83 od 28. ožujka 1983. o uspostavi sustava oslobođenja od carina u Zajednici (SL L 105, str. 1.). kako je izmijenjena aktom o uvjetima pristupanja Europskoj uniji Češke Republike, Republike Estonije, Republike Cipra, Republike Latvije, Republike Litve, Republike Mađarske, Republike Malte, Republike Poljske, Republike Slovenije i Republike Slovačke te o izmjenama Ugovora na kojima se temelji Europska unija (SL 2003., L 236, str. 33.; u daljnjem tekstu: Uredba br. 918/83) i općeg pravila 5 (b) Kombinirane nomenklature sadržanog u Prilogu I. Uredbi Vijeća (EEZ) br. 2658/87 od 23. srpnja 1987. o tarifnoj i statističkoj nomenklaturi i o Zajedničkoj carinskoj tarifi (SL 2003., L 256, str. 1.), kako je izmijenjena Uredbom Komisije (EZ) br. 1789/2003 od 11. rujna 2003. (SL, L 281, str. 1.; u daljnjem tekstu: KN).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Direction générale des douanes et droits indirects (Opće uprave za carine i neizravna davanja), chef de l'Agence de poursuites de la Direction nationale du renseignement et des enquêtes douanières (ravnatelj Istraživačke agencije Nacionalne uprave za carinske informacije i upite) i direction régionale des douanes et droits indirects de Lyon (Regionalne uprave za carine i neizravna davanja Lyona), s jedne strane, i društva Utopia SARL (u daljnjem tekstu: Utopia), s druge strane, o obavijesti o naplati koju osporava to društvo.

Pravni okvir

- 3 Uredba Vijeća (EZ) br. 1186/2009 o uspostavi sustava oslobođenja od carina u Zajednici (SL L 324, str. 23.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 2., svezak 17., str. 260.) ukinula je i zamijenila Uredbu br. 918/83 stupivši na snagu 1. siječnja 2010. Ipak, imajući u vidu dane kada su se dogodile činjenice u glavnom postupku, na taj postupak se i dalje primjenjuje Uredba br. 918/83.
- 4 Članak 60. Uredbe br. 918/83, kao jedini članak u glavi „Laboratorijske životinje i biološke ili kemijske tvari namijenjene za istraživanje“, propisuje:

„1. Oslobođenje od uvoznih carina se odobrava za:

- a) životinje posebno pripremljene za laboratorijsku uporabu;

[...]

2. Oslobođenje iz stavka 1. ograničava se na životinje [...] koje su namijenjene za:

- javne ustanove čija je glavna djelatnost obrazovanje ili znanstveno istraživanje ili one odjele javnih ustanova čija je glavna djelatnost obrazovanje ili znanstveno istraživanje,
- privatne ustanove čija je glavna djelatnost obrazovanje ili znanstveno istraživanje i kojima su nadležna tijela država članica odobrila da tu robu primaju oslobođenu od carina.

[...]“

5 Članak 128. navedene uredbe predviđa:

„Kad se oslobođenje od uvoznih carina odobrava pod uvjetom da primatelj stavi robu u određenu uporabu, samo nadležna tijela države članice na čijem državnom području će se dotična roba staviti u tu uporabu mogu odobriti to oslobođenje.“

6 Članak 129. te uredbe određuje:

„Nadležna tijela država članica poduzimaju sve potrebne mjere kako bi osigurala da se roba puštena u slobodan promet, za koju se oslobođenje od uvoznih carina odobrava pod uvjetom da primatelj robu stavi u određenu uporabu, ne smije rabiti za druge svrhe bez plaćanja odgovarajućih uvoznih carina, osim ako je takva alternativna uporaba u skladu s uvjetima utvrđenima u ovoj Uredbi.“

7 Članak 131. iste uredbe određuje:

„Kada ova uredba predviđa da odobravanje oslobođenja podliježe ispunjavanju određenih uvjeta, dotična osoba nadležnim tijelima podnosi odgovarajuće dokaze da su ti uvjeti ispunjeni.“

8 KN se temelji na Harmoniziranom sustavu nazivlja i brojčanog označavanja robe (u daljnjem tekstu: HS), koji je izradilo Vijeće za carinsku suradnju koje je postalo Svjetska carinska organizacija utemeljena Međunarodnom konvencijom sklopljenom u Bruxellesu 14. srpnja 1983. te sklopljenom u ime Europske zajednice odlukom Vijeća od 7. travnja 1987. (SL L 198., str. 1.).

9 Prvi dio KN-a sastoji se od skupine uvodnih odredbi. U tom dijelu Odjeljak I., posvećen „Općim pravilima“, sadrži sekciju A pod naslovom „Opća pravila za tumačenje Kombinirane nomenklature“ (u daljnjem tekstu: Opća pravila). Opće pravilo 5. predviđa:

„Uz prethodne odredbe, u odnosu na robu koja je u njima navedena primjenjuju se i sljedeća pravila:

[...]

b) uzimajući u obzir odredbe općeg pravila 5 točka [(a)] materijali za pakiranje i spremnici za pakiranje [...] podneseni s robom u njima razvrstavaju se zajedno s tom robom kada su vrste koje se uobičajeno rabi za pakiranje takve robe. Međutim, ova odredba nije obvezujuća kada su ti materijali za pakiranje ili spremnici za pakiranje očigledno prikladni za višekratnu uporabu.“

10 Bilješka u podnožju stranice koja se odnosi na pojam „materijali za pakiranje“ i „spremnici za pakiranje“, koja se nalazi u općem pravilu 5 točki (b) KN-a, propisuje:

„Pojmovi ‚materijali za pakiranje‘ i ‚spremnici za pakiranje‘ znače svaki vanjski ili unutarnji spremnik, držač, omot ili potporanj, osim naprava za prijevoz (na primjer prijevozni spremnici), cerada, pribora ili pomoćne opreme za prijevoz. Taj pojam ne obuhvaća spremnike iz općeg pravila 5 točka (a).“

11 Osim bilješke u podnožju stranice, opće pravilo 5 točka (b) KN-a ima jednak sadržaj kao i opće pravilo 5 točka (b) HS-a.

12 Napomena s objašnjenjem koja se odnosi na opće pravilo 5 točku (b) KN-a, koja se nalazi u priopćenju Europske komisije naslovljenom „Napomene s objašnjenjem Kombinirane nomenklature Europske zajednice (SL 2002., C 256, str. 1.), navodi:

„Spremnici za pakiranje koji se obično koriste za prodaju pića, džema, senfa, začina itd. se razvrstavaju s robom koju sadrže čak i ako se očito mogu upotrebljavati više puta.“

- 13 Napomena s objašnjenjem koja se odnosi na navedeno opće pravilo, kakvo se nalazi u HS-u, određuje da ono „uređuje razvrstavanje materijala za pakiranje i spremnika za pakiranje kakvi se obično koriste za pakiranje robe koju sadržavaju [ali da] nema obveze kada se takvi materijali za pakiranje i spremnici za pakiranje očito mogu upotrebljavati više puta kao npr. metalne bačve ili željezni ili čelični spremnici za komprimirani ili ukapljeni plin.“

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 14 Društvo Utopia, koje posluje pod tvrtkom Marshall Bioresources, uvozi u Francusku životinje iz Sjedinjenih Američkih Država koje su namijenjene laboratorijskom istraživanju.
- 15 Tijekom 2006. godine francuska carinska tijela su *a posteriori* izvršila nadzor nad uvozom živih pasa i kuna izvršenim između ožujka i prosinca 2004. Tim je nadzorom utvrđeno da su ti uvozi oslobođeni carina na temelju članka 60. Uredbe br. 918/83.
- 16 Ta su tijela utvrdila da društvo Utopia, čija djelatnost nije bila obrazovanje ili znanstveno istraživanje i koje nije imalo potrebno odobrenje, nije moglo zatražiti oslobođenje od carine na temelju članka 60. Slijedom toga, to je tijelo utvrdilo u zapisniku od 7. ožujka 2007. različite carinske prekršaje koji su omogućili izbjegavanje plaćanja određenih iznosa carina te je 27. ožujka 2007. izdalo obavijest o naplati uvoznih carina za te iznose.
- 17 Nakon što su carinska tijela odbila prigovor društva Utopia, to društvo je 26. srpnja 2007. podnijelo tužbu za poništenje tog zapisnika i obavijesti o naplati. Tribunal d’instance de Lyon je presudom od 10. siječnja 2011. prihvatio takav zahtjev i poništio navedeno mišljenje.
- 18 Carinska tijela su podnijela žalbu na takvu presudu pred Cour d’appel de Lyon, koji je presudom od 20. listopada 2011. prihvatio argumente društva Utopia koji se temelje na primjeni članka 60. Uredbe br. 918/83, presuđujući da je uvoz živih životinja oslobođen od carine jer su te životinje namijenjene upotrebi u laboratorijima. Međutim, u toj je presudi Cour d’appel de Lyon potvrdio osporeni carinski dug koji se odnosi na kaveze za prijevoz navedenih živih životinja smatrajući da oni ne predstavljaju materijale za pakiranje ili spremnike za pakiranje u smislu općeg pravila 5 točke (b) KN-a. U tom smislu Cour d’appel de Lyon odbio je argumente društva Utopia koji su se temeljili na činjenici da je predmetne kaveze u glavnom postupku iznajmio američki opskrbljivač kojemu su oni vraćeni nakon prijevoza tih životinja i prema kojima bi se njihova jednokratna upotreba mogla smatrati višekratnom upotrebom u smislu općeg pravila 5 točke (b) KN-a.
- 19 Tužitelji u glavnom postupku podnijeli su kasacijsku žalbu protiv presude Cour d’appel de Lyon u vezi s pitanjem primjene, u predmetnom slučaju, članka 60. Uredbe br. 918/93. Društvo Utopia podnijelo je protužalbu pred Cour de cassation u vezi s pitanjem primjene općeg pravila 5 točke (b) KN-a za kaveze namijenjene prijevozu dotičnih životinja.
- 20 U tim je uvjetima Cour de cassation odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Može li se uvoznika životinja posebno pripremljenih za laboratorijsku uporabu osloboditi od carine koju određuje članak 60. [Uredbe br. 918/83] u vezi s robom te vrste kad on sam nije javna ili privatna ustanova čija je glavna djelatnost obrazovanje ili znanstveno istraživanje, ali su njegovi klijenti ustanove koje zadovoljavaju te uvjete?
 2. Mora li se opće pravilo 5 točka [(b)] tumačiti u smislu da se kavezi koji služe za prijevoz živih životinja namijenjenih istraživanju u laboratoriju trebaju kategorizirati kao materijali za pakiranje ili spremnici za pakiranje u svrhu toga pravila?

U slučaju potvrdnog odgovora, treba li se sadržaj te odredbe „očito se mogu upotrebljavati više puta“, koji se odnosi na materijale za pakiranje ili spremnike za pakiranje, ocijeniti načelno ili u smislu ponovne upotrebe na području Unije?“

Prvo pitanje

- 21 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev pita može li se uvoznika životinja posebno pripremljenih za laboratorijsku uporabu osloboditi od carine koju određuje članak 60. [Uredbe br. 918/83] u vezi s robom te vrste kad on sam nije javna ili privatna ustanova čija je glavna djelatnost obrazovanje ili znanstveno istraživanje, ali su njegovi klijenti ustanove koje zadovoljavaju te uvjete.
- 22 Valja podsjetiti da se na temelju članka 60. oslobođenje od uvoznih carina odobrava, između ostaloga, za životinje posebno pripremljene za laboratorijsku uporabu pod uvjetom da je ovlaštenik oslobođenja javna ustanova, odjeli javnih ustanova ili privatna ustanova čija je glavna djelatnost obrazovanje ili znanstveno istraživanje. Međutim, ako je ovlaštenik oslobođenja privatna ustanova, nadležna tijela države članice moraju izdati odobrenje da te životinje budu oslobođene od carina.
- 23 Iz članka 60. proizlazi da njegova primjena pretpostavlja ispunjenje dvaju različitih uvjeta. Prema prvom uvjetu uvezene životinje moraju biti posebno pripremljene za laboratorijsku uporabu. Prema drugom uvjetu primatelj tih životinja mora zadovoljavati posebne kriterije koji se odnose na vrstu ustanove, djelatnost koju obavlja i, u slučaju potrebe, odobrenje.
- 24 Nije sporno da uvozi u glavnom predmetu ispunjavaju ta dva uvjeta, koji se odnose na životinje i primatelja.
- 25 Međutim, prvo se pitanje koje je postavio sud koji je uputio zahtjev odnosi na to treba li uvoznik životinja na koje se odnosi članak 60. Uredbe br. 918/83, da bi bio oslobođen od carine koja se određuje za robu te vrste, zadovoljavati kriterije kojim se taj uvoznik može kvalificirati kao primatelj životinja u smislu toga članka.
- 26 U tom smislu valja istaknuti da uvoznik tih životinja nije obuhvaćen navedenim člankom 60.
- 27 Međutim, prema ustaljenoj sudskoj praksi, prilikom tumačenja odredbe prava Unije valja uzeti u obzir ne samo njezin tekst već i kontekst te ciljeve propisa kojih je ona dio (vidjeti između ostaloga presudu *Brain Products*, C-219/11, EU:C:2012:742, t. 13. i navedenu sudsku praksu).
- 28 Što se tiče konteksta u kojemu se nalazi članak 60. Uredbe br. 918/83, valja istaknuti da takva uredba određuje nekoliko oslobođenja od carine čije je korištenje izričito vezano uz uvoznikovo ispunjavanje određenih uvjeta. Prema tome, uvoz oslobođen od carine koji određuje članak 2. navedene uredbe postavlja uvjete u odnosu na uvoznika kao i u odnosu na vrstu uvezene robe, prema kojima robu mora uvesti fizička osoba koja prenosi svoje uobičajeno boravište na carinskom području Zajednice (presuda *Treimanis*, C-487/11, EU:C:2012:556, t. 15. i 16.).
- 29 Nasuprot tome, ovlaštenje na ostala oslobođenja od carine koja određuje Uredba br. 918/83 ovisi više o uporabi od strane primatelja uvezene robe nego o identitetu uvoznika. To je slučaj, između ostaloga, s oslobođenjima od carine za predmete obrazovnog, znanstvenog i kulturnog karaktera namijenjene za određene istraživačke ili obrazovne organizacije predviđenim člankom 51. te uredbe.
- 30 Valja utvrditi da oslobođenje iz članka 60. Uredbe br. 918/83 pripada drugoj kategoriji oslobođenja, čije ovlaštenje ovisi više o uporabi uvezene robe od strane primatelja nego o identitetu uvoznika.

- 31 Valja također istaknuti, kako je i Komisija tvrdila, da je očito iz sadržaja članka 128. i 129. Uredbe br. 918/93 da je zakonodavac Unije predvidio slučaj u kojemu uvoznik može biti osoba različita od primatelja uvezene robe u situacijama poput onih iz članka 60. te uredbe.
- 32 U tom smislu, valja utvrditi da iz članka 128. i 129. Uredbe br. 918/83 zajedno s njezinim člankom 131. proizlazi, kao prvo, da uvoznik može biti ovlašten za oslobođenje predviđeno u članku 60. navedene uredbe jedino ako može dokazati nadležnim tijelima da je uvezena roba stvarno namijenjena ustanovama koje su predviđene tim člankom i u svrhe uporabe koja je uvjet za takvo oslobođenje i, kao drugo, da jedino nadležna tijela države članice na čijem državnom području ta roba treba biti dodijeljena za tu uporabu mogu dati takvo odobrenje u pitanju. Nasuprot tome, iz navedenih odredbi tog članka uopće ne proizlazi da uvoznik mora sam moći osigurati uporabu koja uvjetuje oslobođenje od carine u pitanju.
- 33 Što se tiče ciljeva članka 60. Uredbe br. 918/83, valja utvrditi da postizanje takvog cilja koji se sastoji u olakšavanju djelatnosti istraživanja tako što omogućava određenim ustanovama u Uniji da uvoze životinje posebno pripremljene za laboratorijsku uporabu po nižoj cijeni neće biti spriječeno time što će se dopustiti tim ustanovama da biraju najprikladnije i najbolje rješenje za uvoz.
- 34 Slijedom toga, imajući u vidu kontekst članka 60. Uredbe br. 918/83 i ciljeve koje slijedi ta odredba, uvoznik životinja iz tog članka ne treba, kako bi bio ovlašten za oslobođenje od carine na robu te vrste, zadovoljavati kriterije koji kvalificiraju uvoznika kao primatelja tih životinja u smislu navedenog članka.
- 35 Na temelju prethodno navedenoga, na prvo pitanje valja odgovoriti tako da članak 60. Uredbe br. 918/83 treba tumačiti u smislu da, ako su životinje koje su posebno pripremljene za laboratorijsku uporabu, koje uvoznik uveze na područje Europske unije, namijenjene za javne ili privatne ustanove čija je glavna djelatnost obrazovanje ili znanstveno istraživanje, taj uvoznik, iako sâm nije takva ustanova, može biti oslobođen od carine koju određuje taj članak za robu te vrste.

Drugo pitanje

- 36 Drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita mora li se opće pravilo 5 točka (b) KN-a tumačiti u smislu da kavezi koji služe za prijevoz živih životinja namijenjenih laboratorijskom istraživanju pripadaju kategoriji materijala za pakiranje ili spremnika za pakiranje koji se razvrstavaju s robom koju sadrže.
- 37 Valja podsjetiti da se na temelju takvog općeg pravila materijali za pakiranje ili spremnici za pakiranje koji sadrže robu razvrstavaju s tom robom samo kada su vrste koja se obično koristi za pakiranje takve vrste robe.
- 38 Prema tome, kako bi se odgovorilo na drugo pitanje, valja ispitati mogu li se kavezi koji služe za prijevoz živih životinja namijenjenih laboratorijskom istraživanju smatrati vrstom pakiranja koja se obično koristi za pakiranje takvih tipova životinja.
- 39 U tom smislu, valja podsjetiti na primjere iz Napomena s objašnjenjima KN-a i HS-a a koji se tiču materijala za pakiranje i spremnika za pakiranje, koji se smatraju vrstom pakiranja koja se obično koristi za pakiranje takve vrste robe. Prema Napomenama s objašnjenjem, takvi materijali za pakiranje i spremnici za pakiranje uključuju određene metalne bačve ili željezne ili čelične spremnike za komprimirani ili ukapljeni plin ili čak i spremnike za pakiranje koji se obično koriste za prodaju pića, džema, senfa, začina itd.

- 40 Kako je to istaknula francuska vlada u svojim očitovanjima, proizlazi da materijali za pakiranje i spremnici za pakiranje koji se obično rabe za pakiranje robe na koju se odnose jesu materijali za pakiranje ili spremnici za pakiranje koji su nužno potrebni za uporabu robe u pitanju ili materijali za pakiranje ili spremnici za pakiranje koji se obično rabe za prodaju i uporabu robe na koje se odnose. Zaista, bilo bi nemoguće rabiti komprimirane ili ukapljene plinove bez željeznih spremnika koji sadržavaju te plinove. Također, bilo bi teško zamisliti prodaju ili upotrebu džema ili senfa bez spremnika koji se obično koriste kao posude za takve tipove proizvoda.
- 41 Imajući u vidu Napomene s objašnjenjima KN-a i HS-a, valja zaključiti da se za kaveze koji služe za prijevoz živih životinja namijenjenih laboratorijskom istraživanju ne može smatrati da pripadaju vrsti pakiranja koja se obično koristi za pakiranje takvih tipova životinja u svrhu općeg pravila 5 točke (b). Čak i ako se prihvati da se ti kavezi obično koriste za prijevoz životinja zrakoplovom, nisu nužno potrebni ni obično rabljeni za prodaju i uporabu takvih životinja.
- 42 U tom smislu, valja istaknuti da iz dokumenata u spisu kojim Sud raspolaže proizlazi da primatelji obično ne rabe zajedno kaveze za prijevoz i životinje u pitanju u glavnom postupku. U ovom slučaju nije sporno da se kavezi vraćaju uvozniku nakon dostave životinja.
- 43 Iz prethodno navedenoga proizlazi da na drugo pitanje valja odgovoriti tako da opće pravilo 5 točku (b) KN-a treba tumačiti u smislu da kavezi koji služe za prijevoz živih životinja namijenjenih laboratorijskom istraživanju ne ulaze u kategoriju materijala za pakiranje ili spremnika za pakiranje koji se razvrstavaju s robom na koju se odnose.

Troškovi

- 44 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (osmo vijeće) odlučuje:

- 1. Članak 60. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 918/83 od 28. ožujka 1983. o uspostavi sustava oslobođenja od carina u Zajednici (SL L 105, str. 1.), kako je izmijenjena aktom o uvjetima pristupanja Europskoj uniji Češke Republike, Republike Estonije, Republike Cipra, Republike Latvije, Republike Litve, Republike Mađarske, Republike Malte, Republike Poljske, Republike Slovenije i Republike Slovačke te o izmjenama Ugovora na kojima se temelji Europska unija, treba tumačiti u smislu da, ako su životinje koje su posebno pripremljene za laboratorijsku uporabu, koje uvoznik uveze na područje Europske unije, namijenjene za javne ili privatne ustanove čija je glavna djelatnost obrazovanje ili znanstveno istraživanje, taj uvoznik, čak i kad nije takva ustanova, može biti oslobođen od carine koju određuje taj članak za takvu vrstu robe.**
- 2. Opće pravilo 5 točku (b) Kombinirane nomenklature, sadržano u Prilogu I. Uredbi Vijeća (EEZ) br. 2658/87 od 23. srpnja 1987. o tarifnoj i statističkoj nomenklaturi i o Zajedničkoj carinskoj tarifi, kako je izmijenjena Uredbom Komisije (EZ) br. 1789/2003 od 11. rujna 2003., treba tumačiti u smislu da kavezi koji služe za prijevoz živih životinja namijenjenih laboratorijskoj istraživanju ne ulaze u kategoriju materijala za pakiranje ili spremnika za pakiranje koji se razvrstavaju s robom na koju se odnose.**

Potpisi